

Sylwetka prof. dra hab. inż. Ryszarda Knosali

Profesor Ryszard Knosala urodził się 08 sierpnia 1949 r. w Opolu. Po ukończeniu studiów w 1974 roku na Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach podjął pracę w Instytucie Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn tej uczelni jako asystent stażysta. Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1981 roku, nadany uchwałą Rady Wydziału Mechanicznego Energetycznego Politechniki Śląskiej, zaś stopień naukowy doktora habilitowanego nadała Mu w 1989 roku Der Wissenschaftliche Rat der Technischen Universität Dresden. W roku 1996 otrzymał tytuł naukowy profesora nauk technicznych, po czym Minister Edukacji Narodowej powołał Go w roku 1998 na stanowisko profesora zwyczajnego w Politechnice Śląskiej.

Tematyka jego badań naukowych w okresie przed habilitacją była związana z metodologią projektowania i podstawami konstrukcji maszyn. Był pionierem badań w Polsce w zakresie komputerowego wspomaganie projektowania, z czego się doktoryzował. Jego praca habilitacyjna kończyła ten okres i rozpoczynała jednocześnie badania w obszarze inżynierii produkcji. Były to pierwsze prace naukowe w Polsce z tego obszaru badań. Od tej pory tematyka prowadzonych przez niego prac badawczo - naukowych skupia się wokół: organizacji i zarządzania produkcją oraz usługami, systemów wspomaganie decyzji, zarządzania wiedzą produkcyjną, modelowania i symulacji komputerowej procesów produkcyjnych, zarządzania projektami produkcyjnymi i usługowymi oraz zarządzania innowacjami.

Pełnił on wiele funkcji organizacyjnych na uczelniach i poza szkolnictwem wyższym. W latach 1991-1994 był zastępcą dyrektora Instytutu Budowy Maszyn Politechniki Śląskiej i jednocześnie założycielem i kierownikiem Zakładu Technologii Maszyn i Zintegrowanych Systemów Wytwarzania w tym Instytucie. W 1994 roku założył Katedrę Automatyzacji Procesów Technologicznych i Zintegrowanych Systemów Wytwarzania Politechniki Śląskiej, którą kierował do 2001 roku. Profesor Ryszard Knosala był inicjatorem utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie i pełnił funkcję jej rektora w latach 2001 – 2005 i 2006 – 2008. Od 1997 roku, z krótką przerwą, jest zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego w Politechnice Opolskiej. Pracę w tej Uczelni rozpoczął od utworzenia w 1997 roku Katedry Inżynierii Produkcji, którą kierował do 2003 roku. Po przekształceniu tej Katedry w Instytut Inżynierii Produkcji był jego dyrektorem w latach 2004 – 2005. W wyniku zaangażowania i wielu starań profesora Ryszarda Knosali, w Politechnice Opolskiej powstał w 2008 roku prężny Instytut Innowacyjności Procesów i Produktów, w którym jest obecnie zatrudnionych: 3 profesorów tytularnych, 5 doktorów habilitowanych, 14 doktorów i 13 doktorantów. Od 2010 roku powstaje również z Jego inicjatywy, Katedra Zarządzania i Inżynierii Produkcji, której jest kierownikiem.

Równocześnie z pracą w szkolnictwie wyższym profesor Ryszard Knosala podnosił swoje kwalifikacje zawodowe jako projektant w Biurze Projektów Przemysłu Hutniczego BIPROHUT Gliwice w latach 1976 – 1979. Dzięki Jego pracy jako sekretarza naukowego w Centrum Mechanizacji Górnictwa KOMAG w Gliwicach w latach 1992 – 1999 nastąpił dynamiczny rozwój młodej kadry naukowej w tej jednostce badawczo-rozwojowej. Kolejnym etapem Jego działań poza uczelnianych była funkcja doradcy wojewody opolskiego ds.

gospodarczych w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w latach 1999 – 2001, która, między innymi, pozwoliła zrealizować plan przekształceń własnościowych w Województwie.

Od 2005 roku profesor Ryszard Knosala pełni funkcje publiczne, najpierw jako poseł na Sejm RP V kadencji, a następnie jako senator RP VII i VIII kadencji. Był w latach 2005 – 2007 członkiem Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży i jednocześnie wiceprzewodniczącym Sejmowej Podkomisji Stałej do Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a następnie od 2007 roku jest członkiem Senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu. Pełni także punkcję wiceprzewodniczącego Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP VIII kadencji.

Na podkreślenie zasługuje również działalność prof. Ryszarda Knosali na rzecz społeczności lokalnej i pełnione funkcje honorowe. Był inicjatorem i współzałożycielem oraz prezesem w latach 1999 – 2002 i 2008 – 2013 Stowarzyszenia na Ratunek Jeziorom Turawskim. Był też pomysłodawcą i współzałożycielem Stowarzyszenia Hospicjum Opolskie, obecnie nazwanego „Betania”, oraz jego pierwszym prezesem w latach 2000 – 2002. Przewodniczył w latach 2000 – 2001 Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Opolu. Był też prezesem Klubu Sportowego AZS PWSZ Nysa w latach 2005 – 2008.

Pełni on także wiele funkcji z wyboru społeczności akademickiej. Sekretarz Komitetu Badań Naukowych powołał go w 1998 roku do składu Sekcji Technologii i Automatyzacji Maszyn i Produkcji na czas trwania XV, XVI i XVII konkursu projektów badawczych, a także powierzył Mu funkcję przewodniczącego tej Sekcji w czasie trwania XVIII i XIX konkursu. W roku 2000 profesor Ryszard Knosala powołał do życia Polskie Towarzystwo Zarządzania Produkcją, którego jest, nieprzerwanie do chwili obecnej prezesem. Towarzystwo posiada 22 oddziały w całej Polsce i liczy 460 członków. Z jego inicjatywy powstał w 2009 roku Komitet Inżynierii Produkcji PAN, którego jest przewodniczącym drugą kadencję. W 2013 roku został wybrany na członka Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, gdzie działa w obszarze dyscypliny *inżynieria produkcji*. Zainicjował także powstanie ogólnopolskiego klastra „Wspólnota Wiedzy i Innowacji w Inżynierii Produkcji”, którego Radzie przewodniczy.

Na podstawie opracowanego przez prof. Ryszarda Knosalę programu nauczania dla kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji*, Politechnika Opolska uruchomiła ten kierunek w roku akademickim 1999/2000 jako jedna z pierwszych uczelni w Polsce. W roku 2005 Minister Edukacji Narodowej powołał prof. Ryszarda Knosalę na eksperta ds. standardów nauczania dla kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji*. Pod Jego kierownictwem zespół przygotował nowe standardy nauczania dla tego kierunku, obowiązujące do dzisiaj w całej Polsce. Kolejna Jego zrealizowana inicjatywa, to cykl podręczników akademickich dla kierunku nauczania *zarządzanie i inżynieria produkcji*. Powołał on zespół 65 autorów, w tym 42 profesorów z 25 uczelni akademickich, który napisał i wydał w PWE 22 podręczniki. Jest to unikalne przedsięwzięcie w skali nie tylko Polski. W roku akademickim 2011/2012 z Jego inicjatywy został uruchomiony na Wydziale Inżynierii Produkcji i Logistyki drugi stopień kształcenia na kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji*. Obowiązujące programy kształcenia na pierwszym i drugim stopniu *zarządzania i inżynierii produkcji* w Politechnice Opolskiej można uznać za autorskie dzieło prof. Ryszarda Knosali.

Inicjatywa utworzenia nowej dyscypliny naukowej powstała w 2005 roku na Zebraniu Ogólnym Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją. Po długich dyskusjach, trwających kilka lat, prof. Ryszard Knosala zaproponował nazwę dyscypliny *inżynieria produkcji* z

umiejscowieniem jej w naukach technicznych. Działania wyprzedzające złożenie wniosku i wzmacniające szanse jego powodzenia polegały na utworzeniu Komitetu Inżynierii Produkcji PAN oraz powołaniu do życia nowego czasopisma o zasięgu międzynarodowym Management and Production Engineering Review. Jednym z dwóch recenzentów wniosku o wyodrębnienie nowej dyscypliny, powołanych przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów był prof. Ryszard Knosala. Sytuacja wymagała jednak wsparcia tego wniosku przez Senaty uczelni technicznych oraz Konferencję Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, co aranżował i pilotował prof. Knosala. Zdecydowane poparcie środowiska nauk technicznych doprowadziło 23 kwietnia 2010 roku do podjęcia decyzji przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów o wyodrębnieniu w dziedzinie nauk technicznych dyscypliny *inżynieria produkcji*. Profesor Ryszard Knosala jest autorem lub współautorem 21 książek, podręczników i skryptów akademickich oraz 450 artykułów naukowych, w tym około 100 opublikowanych za granicą, między innymi w takich czasopismach, jak: „Journal of Materials Processing Technology”, „Fuzzy Sets and Systems”, „Konstruktion”, „Innovazione”, „Schweizer Maschinenmarkt”. Jest twórcą oryginalnej metody wspomagania podejmowania decyzji przedstawionej w książce „Bewerten technischer Systeme”, wydanej przez Springer Verlag, Berlin 1977. Jest również współautorem książek: „Podstawy konstrukcji maszyn”, WNT, Warszawa 2000, „Zastosowania metod sztucznej inteligencji w inżynierii produkcji”, WNT, Warszawa 2002, „Komputerowe wspomaganie zarządzania przedsiębiorstwem”, PWE, Warszawa 2007, „Zarządzanie innowacjami”, PWE, Warszawa 2014, „Operacyjne zarządzanie projektami”, PWE, Warszawa 2015. Jest współtwórcą 3 patentów zagranicznych (Niemcy, Francja, Rosja) oraz 4 patentów polskich (wdrożonych do przemysłu). Kierował 27 pracami naukowo – badawczymi, w większości wieloletnimi, w tym 6 grantami KBN. Był także głównym wykonawcą i konsultantem naukowym 5 grantów KBN i 1 Grant Umwelt – Stiftung (Niemcy). Ponadto był redaktorem „Proceedings of the International Conference on Computer Integrated Manufacturing”, WNT, Warszawa, 1996 – 2001. Redagował również dwie corocznie wydawane monografie: „Komputerowo zintegrowane zarządzanie”, WNT, Warszawa 1998 – 2011 oraz „Innowacje w zarządzaniu i inżynierii produkcji”, ang. „Innovation in Management and Production Engineering”, Oficyna Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją, Opole 2012 – 2014. Jest także redaktorem naukowym cyklu 22 podręczników akademickich dla kierunku *zarządzanie i inżynieria produkcji*, PWE Warszawa 2011 – 2014, a także przygotowywanego do druku w PWE „Kompedium wiedzy z inżynierii produkcji”. Jest autorem recenzji 13 książek i skryptów.

Profesor Ryszard Knosala jest twórcą znanej w całym kraju opolskiej szkoły naukowej inżynierii produkcji. Kierował 213 pracami dyplomowymi magisterskimi i 139 pracami inżynierskimi. Był promotorem w 18 zakończonych przewodach doktorskich (jeden z doktorów uzyskał tytuł naukowy profesora, a 5 stopnie doktora habilitowanego). Jest opiekunem naukowym grupy doktorantów piszących rozprawy z obszaru zarządzania innowacjami. Jest autorem recenzji 16 rozpraw doktorskich i 4 prac habilitacyjnych, a także 9 opinii o dorobku kandydatów do tytułu naukowego oraz 3 opinii o uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dyscyplinie *inżynieria produkcji*. W latach 1992 – 2001 był kierownikiem Studiów Doktoranckich na Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki Śląskiej, natomiast w latach 1999 – 2005 był pełnomocnikiem ds. Studiów Doktoranckich na Wydziale Zarządzania i Inżynierii Produkcji

Politechniki Opolskiej oraz członkiem rady programowej Studiów Doktoranckich na Wydziale Inżynierii Produkcji Politechniki Warszawskiej.

Profesor Ryszard Knosala założył w 1998 roku nowe czasopismo o zasięgu ogólnopolskim Zarządzanie Produkcją, później przemianowane na Zarządzanie Przedsiębiorstwem, którego był redaktorem naczelnym nieprzerwanie do 2012 roku.

W latach 1996-2005 przewodniczył radzie programowej czasopisma Czystsza Produkcja w Polsce. W latach 1998-2004 brał udział w pracach komitetu redakcyjnego Journal of Mechanical Engineering Design. Był również członkiem rady programowej 3 czasopism naukowo-technicznych: Przeglądu Mechanicznego (w latach 1994-2000); Hydrauliki i Pneumatyki (w latach 1995-2001), a także Maszyn Górniczych (w latach 1992-2001). Od 2010 roku jest członkiem komitetów redakcyjnych czasopism międzynarodowych: Management and Production Engineering Review oraz Polish Journal of Management Studies.

Był przewodniczącym komitetu organizacyjnego 36 konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych, w tym znanych cykli konferencyjnych: Computer Integrated Manufacturing, Komputerowo Zintegrowane Zarządzanie oraz Innowacje w Zarządzaniu i Inżynierii Produkcji. Organizował również 22 kolokwia naukowe Polsko-Niemieckie, a także był sekretarzem naukowym komitetu organizacyjnego 6 konferencji międzynarodowych. Brał udział w pracach komitetów naukowych i programowych 138 konferencji krajowych i zagranicznych.

W 1984 roku prof. Ryszard Knosala odbył czteromiesięczne studia na Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie oraz dwumiesięczne studia na Uniwersytecie Technicznym w Chemnitz. W 1986 roku był na miesięcznym stażu naukowym w Federalnej Politechnice w Zurychu (ETH Zürich). W latach 1987-1989 odbył dwuletnie zaoczne studia habilitacyjne na Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie, które zakończył obroną rozprawy habilitacyjnej. W semestrze zimowym roku akademickiego 1995/96 był wykładowcą w Fachhochschule Würzburg-Schweinfurt - Aschaffenburg. W latach 1996 - 2010 był członkiem Danube Adria Association for Automation and Manufacturing International Vienna.

Profesor Ryszard Knosala za swoją działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1993), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1999), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2000), Medalem za Długoletnią Służbę I stopnia (2014), Srebrną Honorową Odznaką Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich (1990), Medalem za Zasługi dla Politechniki Śląskiej (1997), Złotą Odznaką Honorową Zrzeszenia LZS (2007), Odznaką Honorową Prezesa Rady Ministrów „Za Zasługi dla Wynalazczości” (2011). Otrzymał także tytuły: Generalnego Dyrektora Górniczego III stopnia (1997) oraz Honorowego Obywatela Miasta Nysy (2003).